

Lars Børge Fabricius: Træk af dansk musiklivs historie m. m. Omkring etatsråd Jacob Christian Fabricius' erindringer. Kbh., Nyt Nordisk Forlag – Arnold Busck, 1975. 603 s. Kr. 149,50.

Hvis nu der blev byttet om på bogens titel og undertitel, ville den svare til bogens emne, som er Jacob Christian Fabricius, der levede fra 1840 til 1919 og er farfar til forfatteren. Jacob Christian Fabricius var bogholder – fra 1903 hovedbogholder – i Nationalbanken, men fandt ved siden af sit arbejde tid til at komponere, til at deltage i samtidens musikliv og i foreninger i forbindelse hermed, bl. a. var han med til at stifte Samfundet til Udgivelse af dansk Musik. Om Fabricius' egne erindringer, familien, foreningerne og komponistvirksomheden handler de første ni kapitler, det tiende omhandler et projekt om statsarbejderboliger, som Fabricius udarbejdede i 1886. Fabricius var som højere stående embedsmand tilhænger af Højre, men var også interesseret i sociale spørgsmål ud fra en moralsk holdning, således som man kan finde den i datidens borgerkab; denne holdning var naturligvis også politisk begrundet.

Forfatteren tager sit udgangspunkt i Fabricius' selvbiografi, som er aftrykt i kapitel to. Han har suppleret med meget andet materiale som f. eks. foreningsvedtægter og avisartikler, der også er aftrykt – i det hele taget er der utroligt mange citater i teksten. Det kan naturligvis være en lettelse, når det drejer sig om materiale, der er vanskelig tilgængeligt. Men det gør fremstillingen alt for omstændelig, og i dette tilfælde kunne optryk af vedtægter m.v. med fordel samles i bilag.

Forfatteren er yderst subjektiv, og ganske ukritisk m.h.t. farfaderen; kritikken gælder kun omgivelserne. Det finder jeg meget trættende. Bogen vil nok først og fremmest blive læst med henblik på, at man ønsker at danne sig et indtryk af datidens københavnske (musik)miljø. Jeg tvivler om, at den bliver læst i sin helhed (knap 600 sider), men da de enkelte kapitler sådan set godt kan læses hver for sig, vil jeg tro, at bogen af de fleste vil blive læst på den måde. Derfor ville det også være rart, om der havde været et emneregister og ikke kun et personregister. Jeg mangler ligeledes en fortegnelse over det anvendte materiale.

Inger Marie Kromann Hansen

Lawrence C. Jennings: France and Europe in 1848. A Study of French Foreign Affairs in Time of Crisis. Oxford University Press 1973. X+280 s. £ 2.00.

Lawrence Jennings, der er ansat ved universitetet i Ottawa i Canada, har med det foreliggende værk belyst en vigtig og interessant fase i fransk udenrigspolitik og i europæisk historie. Redegørelsen, som starter ved februarrevolutionen i 1848 og slutter ved Louis Napoleons tilbagevenden i december, har som sigte dels at forklare grundtrækkene i Frankrigs forhold til omverdenen i den periode, dels at undersøge, hvilke indenrigske faktorer, der var bestemmende for den relativt passive politik, Frankrig førte i revolutionsåret.

De interessanteste afsnit og samtidig de mest vellykkede er de, der behandler sidstnævnte problem; passiviteten ses dels som et udslag af det republikanske styres grundlæggende moderate holdning, dels som det element, der skulle redde den nye republik, derved at en mere aggressiv udenrigspolitik – med 1793 in mente – ville betyde en radikalisering af det politiske liv i Frankrig. Hertil kommer desuden, at hensynet til omverdenen, i første række England, virkede modererende på ønsker om en mere aktiv udenrigspolitik. Ved sin påpegning af disse faktorer siger bogen også noget væsentligt om de